

Lausunto Nordkalk Oy Ab:n ympäristölupahakemuksesta koskien sammutetun kalkin valmistusta, poltetun kalkin hienonnusta ja varastointia sekä toiminnan aloittamista muutoksenhausta huolimatta, Kemi

**Lupajaosto 17.10.2024 § 100
503/11.01.00/2024**

Valmistelu

Ympäristöpäällikkö Risto Pöykiö

Liitteenä on Nordkalk Oy Ab:n Pohjois-Suomen Aluehallintovirastolle jättämän ympäristölupahakemuksen tiedoksiantokuulutus koskien sammutetun kalkin valmistusta, poltetun kalkin hienonnusta ja varastointia sekä toiminnan aloittamista muutoksenhausta huolimatta, sijaintipaikkana Veitsiluodon tehdasalue Kemissä.

Liitteenä on kartta Nordkalk Oy Ab:n laitoksen sijoittumisesta Veitsiluodon tehdasalueella.

Hakemusasiakirjat ovat kokonaisuutena nähtävillä sähköisesti aluehallintoviraston verkkosivuilla osoitteessa <https://ylupa.avi.fi>. Useimpien asiakirjojen lukeminen edellyttää tunnistautumista.

Pohjois-Suomen Aluehallintovirasto pyytää hakemuksesta Kemin kaupungin (kaupunginhallitus) ja Kemin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen (Lupajaosto) lausuntoa.

Lausunto tulee antaa Pohjois-Suomen Aluehallintovirastolle 14.11.2024 mennessä hakemuskuulutuksessa esitetyllä tavalla, aluehallintoviraston sähköisen asiointipalvelun kautta (<https://avi.fi/sahkoiset-lomakkeet>).

Mikäli lausuntoa ei anneta, pyydetään siitä ilmoittamaan Pohjois-Suomen Aluehallintovirastolle.

Esittelijä

Ympäristöpäällikkö Risto Pöykiö

Päätösehdotus

Lupajaosto, joka toimii Kemin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena, antaa Pohjois-Suomen Aluehallintovirastolle alla olevan lausunnon ja esittää sitä edelleen kaupunginhallitukselle annettavaksi Kemin kaupungin lausuntona asiassa.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Lausunto:

Yleistä:

Kemin Veitsiluoto on logistisesti varsin hyvässä paikassa, sillä se mahdollistaisi raaka-aineiden ja tuotteiden kuljetuksen maanteitse sekä tarvittaessa jopa rautateitse ja merikuljetuksina, joista kaksi viimeksi mainittua kuljetusmuotoa mahdollistavat suurten massamäärien kuljettamisen varsin pienillä kasvihuonekaasupäästöillä kuljetettua massayksikköä kohden.

Poltetun kalkin tärkeimpiä käyttäjiä ovat teräs-, sekä sellu- ja paperiteollisuus. Monet ympäristönsuojelusuovellukset, kuten osa jäteveden ja savukaasun puhdistusprosessista, perustuvat poltetun kalkin käyttöön.

Poltettua kalkkia käytetään lisäksi mm. pH-arvon ja alkaliniteetin säätöön vedenpuhdistuksessa sekä kaivos- ja kemianteollisuudessa. Poltettua kalkkia käytetään myös mm. stabilointiaineena maarakennustoiminnassa ja se on raaka-aine rakennusaineteollisuudessa (esim. muurauslaastit).

Sammutettua kalkkia käytetään puolestaan mm. jäteveden-puhdistamon lietteiden kalkitukseen (desinfiointi- ja hygienisointiaineena).

Nordkalk Oy Ab:n tulo Kemin Veitsiluotoon tukisi talousalueen prosessiteollisuutta ja olisi synergiaetu myös muulle kalkkituotteita käyttäville toiminnoille maakunnassa lyhentäen mm. kalkkituotteiden nykyisiä kuljetusmatkoja.

Melu:

Ympäristölupapäätöksessä tulisi mahdollisen häiritsevän melun osalta olla määräys, että toiminnoista ei saa aiheutua Valtioneuvoston päätöksen (993/1992) mukaisia melun ohjearvojen ylityksiä.

Ympäristöluvassa toiminnanharjoittaja tulisi velvoittaa suorittamaan melumittauksia lähimpien häiriintyvien kiinteistöjen alueella toiminnan käynnistyttyä todellisen melutason selvittämiseksi. Tarvittaessa mittaustulosten perusteella meluntorjuntatoimenpiteitä tulee tehostaa.

Koska Veitsiluodon tehdasalueelle on sijoittunut useita toimijoita joiden toiminnoista aiheutuu meluvaikutusta Ajoksen, Rytikarin ja Paavonkarin asuntoalueilla, Aluehallintoviraston ratkaistavaksi jätetään pohdinta siitä, tulisiko sen käyttää ympäristönsuojelulain 63 §:n mukaisia valtuuksia ja määrätä Veitsiluodon tehdasalueella olevat kaikki toiminnanharjoittajat yhdessä mittaamaan toimintojensa meluvaikutusta yhteistarkkailuna lähimmissä häiriintyvissä kohteissa sen jälkeen kun Nordkalk Oy Ab on aloittanut toiminnan.

Jos päädytään melun yhteistarkkailuun, voisi sen mittaussuunnitelman hyväksymisen antaa Lapin ELY-keskuksen päätettäväksi. Vastaavasti, jos melun mittaaminen jää yksinomaan Nordkalk Oy Ab:n suoritettavaksi, voisi Lapin ELY-keskus olla mittaussuunnitelman hyväksyjä myös tällöin.

Raportti melumittauksista tulee lähettää tiedoksi Kemin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. Melumittauksien tulokset tulisi julkaista toiminnanharjoittajan Internet-sivuilla siten että ne ovat tarvittaessa kaikkien katsottavissa myös myöhemmin ja säilyttää Internet-sivuilla useamman vuoden ajan.

Ilmapäästöt:

Toiminnasta aiheutuu pölypäästöjä ilmaan mm. laivojen purun yhteydessä ja kalkkituotteiden lastauksen yhteydessä. Tämän johdosta ympäristölupapäätöksessä tulisi kiinnittää erityistä huomioita näihin käsittelyvaiheisiin, jotta kalkkipölyä ei pääse leviämään ympäristöön. Jos näin kuitenkin käy, tulisi kalkin purku- ja lastauspaikat puhdistaa kalkkipölystä välittömästi. Kalkin purku- ja lastauspaikat ja muut kohteet joissa tapahtuu kalkin käsittelyä tai varastointia, tulisi pitää pölyttömänä, jotta niistä ei leviä kalkkipölyä ympäristöön.

Toiminnanharjoittaja tulisi ympäristölupapäätöksessä määrätä osallistumaan Kemin ilmanlaadun yhteistarkkailuun (ilman epäpuhtauksien mittaust) ja bioindikaattoritutkimukseen, sillä kalkkipöly on kevyttä ja leviää helposti tuulen mukana laajalle, päätyen lopulta laskeutumaan ympäristöön.

Toiminnanharjoittajan osallistuminen Kemin ilmanlaadun yhteistarkkailuun (ilman epäpuhtauksien mittaus) ja bioindikaattoritutkimukseen on perusteltavissa ympäristönsuojelulain (527/2014) 6 §:llä (ns. *selvillä-olovelvollisuus*), jonka mukaan toiminnanharjoittajan on oltava selvillä mm. toimintansa ympäristövaikutuksista.

Kemin ilmanlaadun yhteistarkkailu (ilman epäpuhtauksien mittaus) ja bioindikaattoritutkimus toteutetaan seuraavan kerran vuonna 2026 ja tämän jälkeen viiden (5) vuoden välein siten kuin Valtioneuvoston asetus (VNa 79/2017) ilmanlaadun mittaamisesta säätelee.

Ilmanlaadun yhteistarkkailussa keskeiset ilman epäpuhtauskomponentit, joita tullaan vuonna 2026 ja jatkossakin mittaamaan Kemin yhdyskunta-ilmasta, ovat hajurikkijhdisteiden (TRS) lisäksi hengitettävät hiukkaset (PM10) ja pienhiukkaset (PM2.5).

Kemin bioindikaattoritutkimuksessa käytetään männyn neulasia (*Pinus Sylvestris L.*) indikaattorina kuvaamaan Kemissä sijaitsevien ympäristölupavelvollisten toiminnanharjoittajien ilmapäästöjen aluella leviämistä ja niiden pitoisuuksia 1- ja 2- vuoden neulasissa.

Rikin (S) lisäksi, joka on tyypillinen ilman epäpuhtauskomponentti energiantuotannosta ja on myös yhdiste metsäteollisuuslaitosten hajurikkijhdisteiden päästöissä (TRS-päästöt), neulasista voidaan määrittää myös raskasmetalleja, kuten esim. kalsiumia (Ca), jota on Nordkalk Oy Ab:n, samoin kuin kaupungin metsäteollisuuslaitoksen ilmapäästöissä (hiukkasissa).

Kemin alueen bioindikaattoritutkimus on tehty viimeksi vuonna 2019, ja tällöin männyn neulasista määritettiin rikin (S) lisäksi mm. kalsiumia (Ca).

Kemin ilmanlaadun yhteistarkkailun (ilman epäpuhtauksien mittaus) ja bioindikaattoritutkimuksen sisällön päättää lopulta Kemin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen (Lupajaosto), jolle Pohjois-Suomen Aluehallintovirasto (PSAVI) on aikaisemmissa ympäristölupapäätöksissä antanut valtuuden hyväksyä yhteistarkkailuohjelman ja bioindikaattoritutkimuksen toteuttamistavan (ks. lupapäätös nro 12/2023; Dnro PSAVI/6841/2022; annettu 8.2.2023).

Ilmanlaadun yhteistarkkailu (epäpuhtauksien mittaukset + bioindikaattoritutkimus), jossa kustannukset jaetaan osallistujien kesken esim. aiheuttamisperiaatteen mukaan, on käytännössä edullisin tapa toteuttaa ilmanlaadun seuranta.

Lapin ELY-keskus koordinoi Kemin ilmanlaadun yhteistarkkailua, jotta se toteutetaan siten kuin VNa 79/2017 ilmanlaadun mittaamisesta määrää huomioiden kuitenkin toiminnanharjoittajien ympäristöluvissa annetut määräykset tähän mittaukseen osallistumisesta.

Jätteet:

Kalkkia poltettaessa syntyy myös jättekalkkia, joka koostuu pääasiassa reagoimattomasta kalkkikivestä, poltetusta kalkista, sammutetusta kalkista ja uunista irtoavasta pölystä. Ympäristöluvan määräyksillä tulisi huomioida, että tämä jättemateriaali ohjautuu mahdollisimman tehokkaasti hyötykäyttöön.

Hyödyntämismahdollisuuksia kartoitettaessa on hyvä huomioida Valtioneuvoston asetus eräiden jätteiden hyödyntämisestä maanrakentamisessa (843/2017), joka mahdollistaa asetuksen edellytysten täyttyessä eräiden kalkkijakeiden hyötykäytön ilman ympäristölupaa väylä- ja kenttärakenteissa sekä teollisuus- ja varastorakennusten pohjarakenteissa.

Muuta huomioitavaa:

Pohjois-Suomen Aluehallintovirastoa pyydetään huomioimaan, että Kemin kaupunginhallitus käsittelee tätä lausuntoa vasta 30.10.2024 pidettävässä kokouksessa. Kaupunginhallituksen lausunto toimitetaan aluehallintovirastoon pöytäkirjan tarkastamisen jälkeen.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotus. Pöytäkirja tarkastettiin tämän pykälän osalta kokouksessa.